

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Nadi Pínové a soudců JUDr. Jiřího Körblera a JUDr. Jany Tondrové ve věci

žalobkyně: **MUDr. N. F.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem JUDr. Ing. Lukášem Prudilem, Ph. D.
sídlem Bašty 416/8, 602 00 Brno

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 16, Nové Město, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, Nové Město, 128 00 Praha 2

o náhradu škody a náhradu nemajetkové újmy,

o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 1. března 2022, č. j. 10 C 154/2021-143,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (výrok II) a ve výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení (výrok IV) **potvrzuje.**

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 13 717,49 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta žalobkyně.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení co do částky 28 031 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení a dále co do částky 654 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení (výrok I), žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni do patnácti dnů od právní moci rozsudku částku 50 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení (výrok II), co do částky 150 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení žalobu zamítl (výrok III), a o povinnosti k náhradě nákladů řízení mezi účastníky navzájem rozhodl tak, že žalovaná je povinna na jejich náhradu zaplatit žalobkyni částku 32 594,68 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám jejího právního zástupce (výrok IV).
2. Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 228 685 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení, jež dle žalobních tvrzení odpovídá součtu dílčích nároků z titulu náhrady škody či náhrady nemajetkové újmy souvisejících s jejím trestním stíháním, které bylo proti ní zahájeno usnesením policejního orgánu ze dne 22. 2. 2019, č. j. KRPB-82455-71/TČ-2018-061271-RK, na jehož základě byla stíhána pro přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, pokračovalo podáním obžaloby projednávané u Okresního soudu ve Vyškově pod sp. zn. 2 T 82/2019 a pravomocně skončilo po jednom roce a osmi měsících zproštěním obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu. Žalovaná částka konkrétně sestávala z žalobkyní uplatněného nároku na náhradu nákladů obhajoby ve výši 28 031 Kč, nároku na náhradu cestovních nákladů vynaložených žalobkyní za účelem zajištění její přítomnosti při soudem nařízených úkonech trestního řízení ve výši 654 Kč a nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí ve výši 200 000 Kč, jež by dle tvrzení žalobkyně měla odpovídat míře zásahu předmětného trestního stíhání do jejího osobního, rodinného a profesního života.
3. Protože žalovaná po zahájení řízení, konkrétně dne 12. 11. 2021, žalobkyni dobrovolně zaplatila nejen uvedenou náhradu nákladů obhajoby, ale déle též i požadovanou náhradu cestovních nákladů, žalobkyně ohledně těchto nároků vzala svoji žalobu zpět a soud prvního stupně řízení v části, představované požadavkem na zaplacení částky 28 685 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení, zastavil (viz výrok I napadeného rozsudku). Rozsudkem soudu prvního stupně bylo proto meritorně rozhodováno již jen o nároku žalobkyně na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí ve výši 200 000 Kč s příslušenstvím.
4. Soud prvního stupně při svém rozhodování vyšel ze zjištění, že na základě usnesení Policie ČR ze dne 22. 2. 2019, č. j. KRPB-82455-71/TČ-2018-061271-RK, bylo vůči žalobkyni - pro úmrtí pacienta, kterého jako lékařka léčila - zahájeno trestní stíhání pro již zmíněný přečin usmrcení z nedbalosti, jehož pachateli hrozí trest odnětí svobody na 1 rok až 6 let. Okresní státní zastupitelství ve Vyškově v uvedené věci dne 2. 7. 2019 podalo obžalobu k Okresnímu soudu ve Vyškově, u něhož byla věc dále projednávána pod sp. zn. 2 T 82/2019. Rozsudkem Okresního soudu ve Vyškově ze dne 11. 8. 2020, č. j. 2 T 82/2019-499, byla žalobkyně zproštěna obžaloby, neboť v žalobním návrhu označený skutek nebyl shledán trestným činem. Toto zprošťující rozhodnutí nabylo právní moci dne 15. 10. 2020.

5. Předmětné trestní stíhání negativně zasáhlo do cti a důstojnosti žalobkyně, neboť byla stíhána pro tvrzené pochybení při výkonu odborné lékařské činnosti na xxx oddělení Nemocnice xxx, které xxx xxx xxx. Byla přitom nucena čelit nařčení ze závažného odborného pochybení, které bylo podepřeno stanovisky jejích kolegů, kteří jí dávali za vinu smrt pacienta, a těchto nařčení byla zbavena až na základě vypracovaného revizního ústavního znaleckého posudku, kterým bylo shledáno, že se žádného odborného pochybení nedopustila. Taktéž vedení nemocnice se za žalobkyni odmítlo postavit a vyjádřit jí tím svoji podporu. Před zahájením zmíněného trestního stíhání byla sice žalobkyně v souvislosti s úmrtím zmíněného pacienta kárně odstíhána Českou lékařskou komorou, avšak výhradně pro nedostatky ve vedení zdravotnické dokumentace. Informace o předmětném trestním stíhání se rozšířila i mezi pacienty žalobkyně, resp. obecně v celém xxx, kde byla známou osobou. Trestní stíhání mělo též negativní dopad na psychiku žalobkyně. Kromě toho, že musela čelit trestnímu stíhání v době, kdy jí byla čerstvě diagnostikována xxx a musela zvládat již samu o sobě náročnou proceduru xxx a xxx, lze důvodně předpokládat, že trestní stíhání mělo významný podíl na vzniku jejích zdravotních problémů souvisejících s onemocněním xxx, pro které byla v roce 2021 nucena podstoupit celkem čtyři po sobě jdoucí závažné operace, které ji ohrožovaly na životě.
6. Nároky, které žalobkyně učinila předmětem tohoto řízení, byly žalobkyní uplatněny u žalované dne 28. 1. 2021. V zákonné šestiměsíční lhůtě určené k jejich předběžnému projednání se žalovaná k uvedenému požadavku nevyjádřila a učinila tak až svým stanoviskem ze dne 10. 11. 2021, kterým se jednak žalobkyni omluvila za vydání nezákonného rozhodnutí s tím, že uvedené považuje za postačující formu kompenzace za nemajetkovou újmu, kterou v důsledku zahájení předmětného trestního stíhání utrpěla, a dále jí informovala o tom, že její požadavek na náhradu nákladů obhajoby a na náhradu cestovních nákladů (ohledně nichž bylo řízení v této věci zčásti zastaveno výrokem I napadeného rozsudku), shledala oprávněným a že z uvedeného důvodu jí nárokové finanční plnění bude dobrovolně vyplaceno.
7. Na základě takto učiněného závěru o skutkovém stavu věci soud prvního stupně, zejména s odkazem na ust. § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“), dospěl k závěru o důvodnosti žaloby stran meritornímu projednání vyhrazenému nároku žalobkyně na náhradu nemajetkové újmy. Vyšel přitom ze závěru, že usnesení o zahájení trestního stíhání lze podle § 8 OdpŠk považovat za nezákonné rozhodnutí, jestliže na jeho základě zahájené trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením. Protože uvedená podmínka byla v daném případě splněna a soud prvního stupně měl na základě učiněných skutkových zjištění za prokázaný vznik nemajetkové újmy žalobkyně v příčinné souvislosti s předmětným trestním stíháním, zabýval se dále otázkou oprávněné výše její relativní kompenzace, neboť shledal, že s ohledem na skutkové okolnosti daného případu mírnější forma náhrady uvedené újmy nepřichází v úvahu. Zdůraznil přitom, že již z povahy věci každé trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, ukáže-li se nakonec jeho obvinění lichým.
8. Protože ustálená judikatura vychází ze závěru, že výše peněžitého zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 OdpŠk na náhradu nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo jeho zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují, soud prvního stupně po připomenutí v řízení prokázaných zásahů a vlivů předmětného trestního stíhání do jednotlivých oblastí života žalobkyně odkázal na jemu z úřední činnosti známá, níže blíže specifikovaná a s posuzovaným případem podle něj srovnatelná pravomocná rozhodnutí, s jejichž pomocí shledal adekvátním relativní odškodnění žalobkyní uplatněné nemajetkové újmy částkou 50 000 Kč.

9. V dané souvislosti za prvé poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 54 Co 361/2016, kterým osobě stíhané pro trestný čin ublížení na zdraví z nedbalosti, jež byla trestně stíhána celkem 20 měsíců, byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč. Uvedeným způsobem byl zohledněn zásah poškozeného ve sféře zdravotní, neboť propadl depresím a beznaději a měl problémy se spánkem, dále zásah do jeho dobrého jména a pověsti a v neposlední řadě i to, že trestnímu stíhání čelil v nepříznivém zdravotním stavu. Uvedený případ soud prvního stupně shledal srovnatelným s případem žalobkyně v tom, že čelila trestnímu stíhání v zásadě pro tutéž trestnou činnost, po stejně dlouhé období, hrozil jí obdobný trest, také v jejím případě došlo k zásahu do jejího dobrého jména a pověsti a konečně i ona čelila trestnímu stíhání v nedobré zdravotní kondici. Za druhé soud prvního stupně zmínil rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 51 Co 99/2016, kterým osobě stíhané pro trestný čin neposkytnutí pomoci, jež byla trestně stíhána po dobu 3 let 11 měsíců, byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 60 000 Kč. Uvedeným způsobem byl zohledněn zásah do cti a důstojnosti uvedené osoby, která neposkytla pomoc svému kamarádovi, který posléze zahynul, negativní dopad do psychického stavu poškozeného, neboť v důsledku toho propadl alkoholu a většina společnosti se od něho odvrátila. Tento případ soud prvního stupně shledal srovnatelným s případem žalobkyně proto, že zmíněný poškozený byl stíhán pro skutek, který souvisel se smrtí. Výrazně delší dobou trvání trestního stíhání přitom považoval za kompenzovanou hrozbou nižšího trestu odnětí svobody, než kterému žalobkyně musela čelit. Za třetí soud prvního stupně připomněl rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn. 10 C 18/2020, kterým osobě stíhané pro trestní čin pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě, jež byla trestně stíhána celkem 7 let, byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč. Uvedeným způsobem byl zohledněn zásah ve sféře důstojnosti, vážnosti a cti, když tamní poškozený čelil trestnímu stíhání ve významné společenské pozici xxx obce xxx xxx. Tuto kauzu soud prvního stupně shledal srovnatelnou s případem žalobkyně stran zásahu do cti a důstojnosti poškozeného, neboť i žalobkyně byla stíhána v pozici veřejně známé osoby, dlouhodobě zastávající post xxx xxx oddělení místní nemocnice s tím, že absenci zdravotních dopadů trestního stíhání ve srovnávaném případě lze podle jeho názoru považovat za kompenzovanou hrozbou vyššího trestu odnětí svobody, neboť ve srovnávaném případě poškozenému hrozil trest odnětí svobody až na dobu osmi let. Za čtvrté soud prvního stupně odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 16 Co 251/2021, kterým osobě stíhané pro trestný čin podvodu, jež byla trestně stíhána po dobu 3 let a 10 měsíců, byla přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč. Uvedeným způsobem byl zohledněn zásah do profesního života poškozeného, kterému byla dočasně odňata bezpečnostní prověrka nutná pro výkon jeho výdělečné činnosti, zásah do volnočasových aktivit, do psychické sféry, společenského postavení a konečně též medializace celého případu. S případem žalobkyně jej soud prvního stupně shledal srovnatelným z důvodu obdobného zásahu do sféry cti a důstojnosti a profesní pověsti. Pro vyšší zásahy do osobnostní sféry ke srovnání vybraného poškozeného, hrozby vyššího trestu a více než dvojnásobné délky trvání trestního stíhání soud prvního stupně dovedl, že negativní zásahy do osobnostní sféry žalobkyně byly ve srovnání s porovnávaným případem poloviční, což se podle jeho názoru musí logicky promítnout i do výše přiznané náhrady nemajetkové újmy.
10. S odkazem na shora uvedené proto soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni z titulu náhrady nemajetkové újmy právě částku 50 000 Kč. Vedle toho soud prvního stupně zavázal žalovanou, aby žalobkyni zaplatila též jí požadovaný zákonný úrok z prodlení z této částky od 29. 7. 2021 do zaplacení. V této souvislosti svůj závěr odůvodnil odkazem na ust. § 1968, § 1970 a § 605 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve spojení s výslovně zmíněným § 14 OdpŠk a implicitně zmíněným § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., a zároveň připomněl, že dle závěrů ustálené judikatury má poškozený právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po marném uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty vyhrazené mimosoudnímu projednání uvedeného nároku. Protože žalobkyně svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnila u žalované dne 28. 1. 2021 a zmíněná šestiměsíční lhůta marně uplynula dnem 28. 7. 2021, je evidentní, že počínaje dnem

29. 7. 2021 lze uvedený nárok na zaplacení úroku z prodlení shledat po právu. O povinnosti k náhradě nákladů řízení bylo soudem prvního stupně rozhodnuto podle § 151 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 věta druhá o. s. ř. a s ohledem na procesní výsledek projednávané věci soud prvního stupně přiznal žalobkyni právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení v souhrnné výši 32 594,68 Kč.

11. Proti tomuto rozsudku, avšak výhradně jen proti jeho vyhovujícímu výroku o věci samé (výroku II) a svou povahou závislému výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení (výrok IV) podala žalovaná včasné a přípustné odvolání. Žalovaná je totiž přesvědčena o nedůvodnosti požadavku žalobkyně na vyplacení jakékoli peněžité náhrady z titulu nárokovaného zadostiučinění. Připomněla, že na základě výsledků předběžného projednání se žalobkyni dostalo zadostiučinění ve formě konstatování porušení práva a omluvy. Takto poskytnuté zadostiučinění považuje za odpovídající povaze projednávané věci. K tomuto závěru jí mimo vede to, že z výsledků v rámci trestního řízení provedeného dokazování plyne, že žalobkyně se jistého pochybení majícího souvislost se skutkem, pro který byla stíhána, dopustila, neboť vyšlo najevo, že nebyl dostatečně proveden odběr anamnestických údajů i záznam klinických vyšetření, pročez také žalobkyně byla projednávána a také postižena v rámci disciplinárního řízení ze strany České lékařské komory, a tudíž přiznané zadostiučinění v penězích se v souladu se stávajícími judikaturními závěry jeví v rozporu s obecně vnímanou zásadou slušnosti, neboť by mělo být poskytnuto osobě, která významně porušila své profesní povinnosti lékařky. Ostatně kárné projednávání na úrovni profesní komory a uložení sankce žalobkyně sama doznala v rámci své účastnické výpovědi. Rovněž z komplexu dokazování o skutkových okolnostech je seznatelné, že žalobkyně se popsaného závadného jednání dopustila, přičemž obžaloby byla zproštěna pouze pro chybějící důkaz příčinné souvislosti. Jakkoli tedy žalovaná nečiní sporným, že žalobkyně v důsledku vedení trestního řízení, které neskončilo odsuzujícím rozsudkem, utrpěla nemajetkovou újmu a jakkoli nechce takto způsobenou újmu bagatelizovat či přehlížet, má s ohledem na nízkou míru prokázání rozsahu nemajetkové újmy a jejich dopadů do života žalobkyně za to, že konstatování porušení práva žalobkyně na spravedlivý proces a vyslovená omluva, jsou dostatečnými prostředky zadostiučinění. Žalovaná proto navrhl, aby odvolací soud změnil napadený meritorní výrok rozsudku soudu prvního stupně tak, že v této části bude žaloba jako nedůvodná zamítnuta.
12. Žalobkyně v reakci na odvolání žalované uvedla, že nesouhlasí s názorem žalované, že by napadený rozsudek byl jakkoli vadný či nesprávný. Naopak se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že poskytnutou omluvu ze strany žalované nelze s ohledem na rozhodné skutečnosti považovat za adekvátní zadostiučinění. Ačkoliv je přesvědčena, že původně požadovaná relativně nízká náhrada újmy ve výši 200 000 Kč byla s ohledem na vylíčené skutečnosti adekvátní, i tak považuje napadený rozsudek a jím přiznanou náhradu újmy ve výši 50 000 Kč za správné rozhodnutí. Soud prvního stupně přílehavě vysvětlil, proč v daném případě bylo nutné jí přiznat náhradu újmy v penězích a proč právě v jím určené výši. Vůči odůvodnění a závěrům napadeného rozsudku nelze ničeho namítat. Soud prvního stupně dostal požadavku komparace s jinými věcmi, které se s posuzovanou věcí shodují v podstatných znacích. Napadený rozsudek se nijak neodchyluje od relevantní judikatury. Za naprosto absurdní považuje tvrzení, že se dopustila orgány činnými v trestním řízení vytýkaného protiprávního jednání. Žalovaná nepochopitelně ignoruje, že v předmětném trestním stíhání jí bylo vytýkáno zcela jiné protiprávní jednání, než které žalovaná zmiňuje ve svém odvolání. Žalovaný skutek byl skutkově vymezen ve zkratce tak, že žalobkyně dostatečně nerefletovala obtíže poškozeného M. G., v důsledku čehož měla být způsobena jeho smrt. Proto také právní kvalifikace jako přečin usmrcení z nedbalosti. Nedostatečné vedení zdravotnické dokumentace za jí vytýkané protiprávní jednání nebylo označeno. Navíc žalobkyně byla obžaloby zproštěna z důvodu podle § 226 písm. b) trestního řádu, neboli proto, že obžalobou označený skutek není trestným činem. I z tohoto důvodu nelze akceptovat žalovanou v odvolání předestřenou

argumentaci. Žalobkyně tudíž navrhla potvrzení napadených výroků soudu prvního stupně jako věcně správných.

13. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř.) a poté co obě procesní strany seznámil s tím, že z jeho úřední činnosti je mu známo, že ze seznamu Ministerstvem spravedlnosti na webovém portálu uvedeného seznamu rozhodnutí odvolacích soudů týkajících se odškodnění poškozenými uplatněných nároků na peněžité zadostiucnění za újmu způsobenou trestním stíháním, který byl uveřejněn za účelem seznámení veřejnosti s obvykle pravomocně přiznávanou výší satisfakce za újmu způsobenou trestním stíháním, pro jejíž stanovení je v souladu s aktuální judikaturou výchozí metoda komparace (srovnání) s obdobnými již pravomocně skončenými případy, plyne, že výše satisfakce za újmu způsobenou trestním stíháním pro přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, za jehož spáchání hrozí uložení trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku až šesti let, činí minimálně 3 571 Kč za každý měsíc uvedeného trestního stíhání ([https:// www.justice.cz/ web/msp/odskodnovani2?clanek = penezni - zadostiucneni - za - ujmu - zpusobenou - trestnim -stihanim](https://www.justice.cz/web/msp/odskodnovani2?clanek=penezni-zadostiucneni-za-ujmu-zpusobenou-trestnim-stihanim) , zejména viz níže blíže rozvedené pravomocné rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2018, č. j. 18 Co 157/2018-260, ze dne 9. 9. 2020, č. j. 28 Co 169/2020-222, a ze dne ze dne 21. 4. 2021, č. j. 55 Co 111/2021-146);

b) pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 9. 11. 2017, č. j. 27 C 162/2015-219, ve spojení s jej potvrzujícím rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2018, č. j. 18 Co 157/2018-260, byla - v souvislosti se způsobenou dopravní nehodou, při které zemřel člověk - trestně stíhanému řidiči taxislužby, který byl zproštěn obžaloby podle ust. § 226 písm. b) trestního řádu, tedy z toho důvodu, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, za dobu trvání trestního stíhání v rozsahu pěti a půl měsíce přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 20 000 Kč, neboli náhrada nemajetkové újmy ve výši 3 636 Kč za každý měsíc předmětného trestního stíhání, zohledňující jednak negativní dopad trestního stíhání na jeho psychiku, na partnerský vztah s jeho přítelkyní a obavy o profesní budoucnost, neboť poškozený nehodu způsobil jako řidič taxislužby, jejíž výkon představoval zdroj jeho obživy;

c) pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 2. 2020, č. j. 26 C 172/2017-176, ve spojení s jej potvrzujícím rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2020, č. j. 28 Co 169/2020-222, byla - v souvislosti s úmrtím plodu při porodu - trestně stíhané porodní asistentce, která byla zproštěna obžaloby, se za dobu trestního stíhání v rozsahu pěti let a dvou měsíců dostalo náhrady peněžité újmy ve výši 500 000 Kč, tj. v částce 8 064 Kč za každý měsíc trvání zmíněného trestního stíhání, zohledňující jednak negativní dopad do její cti, dobré pověsti, zhoršení vztahů v jejím sociálním okolí a především v profesním životě, medializaci případu a dále také fakt, že v průběhu řízení byla pravomocně shledána vinnou a ke zproštění obžaloby došlo až na podkladě kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu, který předchozí odsuzující rozhodnutí zrušil a se závazným právním názorem věc vrátil soudům nižší instance k dalšímu řízení;

d) pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 11. 2020, č. j. 28 C 70/2020-111, ve spojení s jej potvrzujícím rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 21. 4. 2021, č. j. 55 Co 111/2021-146, byla - v souvislosti s úmrtím dvou dělníků na stavbě - trestně stíhanému projektantu stavby, který byl zproštěn obžaloby podle ust. § 226 písm. b) trestního řádu, tedy z toho důvodu, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, za dobu trvání trestního stíhání v rozsahu čtrnácti měsíců přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč, neboli náhrada nemajetkové újmy ve výši 3 571 Kč za každý měsíc předmětného trestního stíhání, zohledňující jednak negativní dopad trestního stíhání na jeho psychiku, výkon stávající profese a trestním stíháním zapříčiněnou sociální a společenskou izolaci;

shledal odvolání žalované nedůvodným.

14. Právní posouzení nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí soud prvního stupně vystavěl na aplikaci příslušných hmotněprávních ustanovení a závěrech dlouhodobě ustálené soudní praxe, podle které stát odpovídá za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozhodnutím trestního soudu. Zákon č. 82/1998 Sb. tento nárok sice výslovně neupravuje, avšak v dané souvislosti se vychází z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobené nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje. Neposuzuje se tedy správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání (nejde o nesprávný úřední postup), rozhodující je výsledek trestního stíhání (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 35/1991 civ., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001). Soud prvního stupně, tudíž v souladu s výše uvedeným správně uzavřel, že byla-li žalobkyně v předmětném trestním řízení zproštěna obžaloby, pak tím samým byl naplněn primární předpoklad vzniku uvedeného typu odpovědnosti žalované spočívající v existenci nezákonného rozhodnutí.
15. Taktéž lze souhlasit se závěrem soudu prvního stupně o vzniku nemajetkové újmy v příčinné souvislosti se zmíněným nezákonným rozhodnutím, ježž vznik lze mít za prokázaný tehdy, jsou-li zde dány objektivní důvody, aby se dotčená osoba mohla cítit poškozenou, tedy že by se vzhledem ke konkrétním okolnostem případu i jiná osoba v obdobném postavení mohla cítit dotčenou ve složkách tvořících ve svém souhrnu nemajetkovou sféru jednotlivce (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2865/2015). Ostatně ohledně naplněnosti všech obligatorních předpokladů pro dovození uvedeného odpovědnostního závazku co do základu nebylo mezi účastníky řízení sporu, když z uvedeného titulu se žalobkyni dostalo od žalované konstatování porušení práva a omluvy. Odvolací soud má přitom shodně se soudem prvního stupně za to, že s ohledem na skutkové okolnosti daného případu nepřichází v úvahu jiná kompenzace uvedené újmy, než její peněžitá náhrada. Tento závěr plyne i z níže rozvedené komparace způsobu odškodnění jiných, s projednávaným případem srovnatelných případů.
16. Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí totiž správně připomněl, že výše náhrady nemajetkové újmy, které by se poškozenému mělo dostat, není právním předpisem přímo stanovena. Ustanovení § 31a odst. 2 OdpŠk výši uvedené náhrady ponechává na úvaze soudu s tím, že výše soudem přiznaného zadostiučinění musí odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích s projednávanou věcí shodují, jinak vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových okolností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 32 Cdo 2813/2011, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 122/2012 civ.).
17. Soud prvního stupně sice podle mínění odvolacího soudu dovedl adekvátnost výše jím přiznaného zadostiučinění na podkladě ne zcela přesvědčivého porovnání s jinými případy, vycházejícího z akcentace společných znaků a vysvětlení toho, jakým způsobem se tyto společné znaky promítly do výše žalobci přiznaného zadostiučinění, s nimiž - v rozporu se zásadou předvídatelnosti soudního rozhodování - účastníky seznámil až v jim doručeném písemném vyhotovení napadeného rozsudku, avšak zmíněné nedostatky ve výsledku, jak bude vysvětleno dále, nemělo vliv na správnost soudem prvního stupně přijatého rozhodnutí.

18. Ostatně je úkolem i odvolacího soudu, aby našel případy, které by dostaly zmíněnému požadavku srovnatelnosti s posuzovaným případem. Potřebnou inspiraci odvolací soud našel ve výčtu Ministerstvem spravedlnosti uveřejněných rozhodnutí odvolacích soudů ohledně výše peněžitého zadostiučinění přiznávaného poškozeným za újmu způsobenou zahájením trestního stíhání pro přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, které nakonec skončilo pravomocným zproštěním obžaloby. Nosné důvody, na jejichž podkladě byly konstruovány právní úvahy stran přiměřeného finančního zadostiučinění, byly již shora podrobně specifikovány, přičemž odvolací soud je toho názoru, že naprosto přiléhavým způsobem poskytují oporu pro stanovení adekvátní výše peněžité náhrady v této věci, a to nejen pro obdobnou skutkovou a právní povahu zmíněných trestních stíhání, ale též podobnost zásahů do jednotlivých osobnostních práv poškozených. Již výše bylo přitom akcentováno zjištění zdejšího soudu, že obecně akceptovanou základní výši relativního odškodnění imateriální újmy osob stíhaných pro přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku, za jehož spáchání hrozí uložení trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku až šesti let, činí minimálně 3 571 Kč za každý měsíc uvedeného trestního stíhání. Jestliže soudem prvního stupně přiznaná náhrada nemajetkové újmy v částce 50 000 Kč, s níž se žalobkyně smířila jako s částkou pro ni akceptovatelnou, odpovídá náhradě nemajetkové újmy toliko ve výši 2 500 Kč za každý měsíc předmětného trestního stíhání, má odvolací soud již jen z tohoto důvodu za to, že žalovaná zcela nedůvodně, v rozporu s recentní judikaturou napadá nesprávnost rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně jím přisouzené náhrady nemajetkové újmy. Naopak vše nasvědčuje tomu, že soudem přiznanou výši náhrady nemajetkové újmy lze shledat více než oprávněnou.
19. V dané souvislosti je třeba taktéž připomenout Ústavním soudem prosazovaný požadavek, aby výše přiznané peněžité náhrady v těchto případech nebyla symbolická a byla způsobilá plnit svou kompenzační funkci. Ústavní soud trvá na tom, že má-li být stát skutečně považován za demokratický materiální právní stát, musí nést objektivní odpovědnost za jednání, kterým orgány veřejné moci přímo zasahují do základních práv jednotlivce. Pokud se tedy poškozený byl nucen podrobit úkonům orgánů činných v trestním řízení, které přistoupily k jeho trestnímu stíhání, jež však neskončilo jeho pravomocným odsouzením, musí mít podle názoru Ústavního soudu taková osoba záruku, že se jí dostane náležitého odčinění, nedospějí-li tyto orgány k přesvědčivému závěru, že spáchala trestnou činnost. Pokud by taková perspektiva neexistovala, nebylo by podle něj možné trvat na povinnosti jednotlivce taková omezení v rámci trestního stíhání snášet. Výše stanoveného peněžitého zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu tak musí vypovídat o účtě státu k soukromému a veřejnému životu jednotlivých lidí (k tomu srovnej např. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 3271/20, a dále nálezy téhož soudu ze dne 13. 1. 2022, sp. zn. I. ÚS 1029/21).
20. Veden tedy i výše uvedenými úvahami odvolací soud dospěl k závěru, že správnosti soudem přijatého rozhodnutí stran výše satisfakce za nemajetkovou újmu, která byla žalobkyni způsobena trestním stíháním, nelze nic vytknout.
21. Konečně soud prvního stupně nepochybil, jestliže spolu s uvedenou jistinou žalobkyni přiznal i jí požadovaný zákonný úrok z prodlení z přisouzené částky, neboť dle judikатурních závěrů Nejvyššího soudu je stát ve smyslu § 15 odst. 1 a 2 OdpŠk povinen poškozenému, který svůj nárok řádně uplatnil postupem podle § 14 zmíněného zákona, nejpozději do šesti měsíců od tohoto dne nahradit nejen škodu majetkovou, ale i újmu nemajetkovou (viz stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, 10. právní věta). Poškozený má tudíž právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí zmíněné šestiměsíční lhůty (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2893/2010), tj. v daném případě počínaje dnem 29. 7. 2021. Výše přiznaného úroku přitom odpovídá jeho tehdy platné a účinné hmotněprávní úpravě vyplývající z ust. § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým

se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích.

22. Odvolací soud tedy s odkazem na shora uvedené rozsudek soudu prvního stupně v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, a to včetně rovněž věcně správného akcesorického výroku o povinnosti k náhradě nákladů za řízení před soudem prvního stupně. Lhůta k plnění byla soudem prvního stupně správně stanovena v délce patnácti dnů, jež zohledňuje specifika rozpočtových a účetních pravidel, jimiž se organizační složky státu musí povinně řídit.
23. O povinnosti k náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto v souladu s ust. § 151 odst. 1 o. s. ř., ve spojení se v § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., a v této fázi řízení zcela procesně úspěšné žalobkyni byla přiznána plná náhrada všech účelně vynaložených nákladů řízení. Žalobkyni přisouzená náhrada nákladů sestává z odměny advokáta za dva úkony právní služby po 3 100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) – písemné vyjádření k žalovanou podanému odvolání, písm. g) - účast na odvolacím soudem nařízeném jednání konaném dne 20. 9. 2022, § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen „AT“], dvou paušálních náhrad hotových výdajů advokáta po 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT), cestovného za jízdu osobním automobilem tov. zn. Land Rover E502, reg. zn. xxx, ze sídla advokáta v Brně do Prahy a zpět dne 20. 9. 2022 ve výši 3 536,77 Kč (spotřeba paliva 8,6; 7,3; 7,8 l/100 km, vzdálenost trasy Brno – Praha a zpět 420 km, sazba základních náhrad za používání silničních motorových vozidel ve výši 4,70 Kč za jeden kilometr jízdy a průměrná cena pohonných hmot dle prováděcí vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 116/2022 Sb. – nafta motorová – 47,10 Kč/litr), náhrady za promeškaný čas v rozsahu deseti půlhodin po 100 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a), odst. 3 AT] a náhrady 21% DPH ve výši 2 380,72 Kč [§ 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř.], tj. celkem 13 717,49 Kč. Uvedenou částku je žalovaná povinna nahradit žalobkyni k rukám jejího právního zástupce v souladu s ust. § 149 odst. 1 o. s. ř., a to opět v již zmíněné patnáctidenní pariční lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Praha 20. září 2022

Mgr. Nad'a Pínová v.r.
předsedkyně senátu